

ŞUUR

1. Şuur Nedir?
2. Şuurun işleyişi nedir?
3. Şuurundaki meratib?
4. Şuuru bilmenin bize getirisi nedir?
5. Şuurula alakalı bazı tamlamalar ve ıstılahi manaları?
6. Şuurdaki ismi azam nedir?
7. Şuurun evveli ahiri zahiri batını?

1 -) Şuur Nedir?

Meratibi hayata göre anlama ve anlamlandırma istidatı.

S-) Anlama ve Anlamlandırma arasında ne fark var?

Anlama hislerle olur. Anlamlandırma ise hissin tanımlanması ile olmaktadır. Ruhun mahiyetini anlatırken zişuur ifadesini kullanılması ve akıl için şuurun hülasasıdır denilmesi ayrıca ruhun hayatın halis ve safi bir cevheri sabit ve müstakil bir zattır demesi şuurun vucud dairesinde en şiddetli ruh'da tecelli etmektedir.

Sözler 509 : Yirmidokuzuncu Söz/Birinci Maksad/Birinci Esas

Güya madde inceleştikçe, bizim maddiyatımızdan uzaklaştıkça ruh âlemine, hayat âlemine, şuur âlemine yaklaşıyor gibi hararet-i ruh, nur-u hayat daha şiddetli tecelli ediyor.

Her şey ruhun bir tezahürü ise her vucud mertebesinde şuur ve hayatın farklı tezahürleri görülmektedir. Bu mertebe-i insaniyete çıkınca şuurun sadece his olarak değilde onu tanımlayacak ve anlamlandırarak özellikleri gün ışığına çıkmaktadır. Şuur ile insan kendini tanımladığı gibi etrafındakileri de tanımlamaktadır. Allah-u alem his seviyesindeki şuur 1. şuur. Hisleri tanımlamak için ise 2. şuur olması gerekmektedir. Bu nokta-i nazardan şuur hissi de kapsayacaktır.

Başka bir ifade ile vucudun hayata, hayatın hisse, hissin zekaya zekanın akla dönüşme süreci.

Sözler | Yirmi İkinci Söz | 298

Hem, her bir zerrede, vücûb ve vahdet-i Sânia iki şâhid-i sâdık daha var.

Birisi, her bir zerre, acz-i mutlakıyla beraber, pek büyük ve pek mütenevvi' vazifeleri kaldırıyor ve cümûdiyeti ile beraber, bir şuur-u küllî gösteren intizamperverâne nizâm-ı umumîye tevfiğ-ı hareket eder. Demek, her bir zerre, lisân-ı acziyle Kadîr-i Mutlakın vücûb-u vücuduna ve nizâm-ı âlemi gözetmesiyle,

vahdetine şehâdet eder.

Cümudiyeti ile beraber bir şuur-u külliyyi gösteren ifadesinde şuurun direk hayatla alakadar olduğuna delildir. Çünkü hayat şuurla alakalı. hayatın olduğu her yerde şuur, şuurun olduğu her yerde hayat var. Camid demek hayatsız demek değildir. Çünkü üstadım kainatı hayat malzemesinde yapıldığını söylemektedir.

19. Hakikat çekirdekleri (29 söz ile birleştir)

Ruh, bir kanun-u zîvucud-u haricîdir, bir namus-u zîşuurdur. Sabit ve daim fitrî kanunlar gibi, ruh dahi Âlem-i emirden, sıfat-ı iradeden gelmiş, kudret ona vücud-u hissî giydirmiştir, bir seyyâle-i lâtifeyi o cevhere sadef etmiştir. Mevcut ruh, mâkul kanunun kardeşidir. İkisi hem daimî, hem Âlem-i emirden gelmişlerdir. Şayet nevilerdeki kanunlara kudret-i ezeliye bir vücud-u haricî giydirseydi, ruh olurdu. Eğer ruh, şuur başından indirse, yine lâyemut bir kanun olurdu.

Yine burada ruhun özellikleri var

Alem-i emr ----- kanun ----- zivucud

Sıfat-ı irade ----- namus ----- zîşuur

kudret ----- vücud-u hissî

seyyale-i latife ----- sadef

Yani ruhun mahiyeti kanundur. Kanunun mahiyeti bence meçhul. Bu kanunun üzerine ruhun diğer özellikleri bina edilmezse ruh yine kanun olacaktır. Yine üstadım 29. söz de hayat olmazsa vücud vücud değildir demektedir.

Mektubat | Yirmi İkinci Mektup | 264

Evet, inkâr edemezsin ki, sen bir adamla beraber bir taburda bulunmakla, o adama karşı dostâne bir rabita anlarsın; ve bir kumandanın emri altında beraber bulunduğunuzdan, arkadaşâne bir alâka telâkki edersin. Ve bir memlekette beraber bulunmakla, uhuvvetkârâne bir münasebet hissedersin. Halbuki, imanın verdiği nur veşuurla ve sana gösterdiği ve bildirdiği esmâ-i İlâhiye adedince vahdet alâkaları ve ittifak rabitaları ve uhuvvet münasebetleri var.

nur----->gösterdiği-----> vahdet alakaları ----- latife-i rabbani

iman

şuur-----> bildirdiği----->ittifak rabitaları ----- sırr-ı insani

Sözler | Yirmi Birinci Söz | 270

Evet, fitraten ebediyeti isteyen ve ebed için halk olunan ve ezeli ve ebedî bir Zâtın aynası olan ve nihayetsiz derecede nâzik ve letâfetli bulunan zîşuur bir sırr-ı insanî, zînur bir latife-i Rabbâniye, şu kasâvetli, ezici ve sıkıntılı, geçici ve zulûmâtli ve boğucu olan ahvâl-i dünyeviye içinde, elbette teneffüse pekçok muhtaçtır. Ve ancak namazın penceresiyle nefes alabilir.

Buradan anladığım insandaki sır hem kendisini hem etrafını tanımlayabilmek. Yoksa hürriyet-i mutlaka nasıl olacak ve insan teklif altına nasıl girecektir.

Sözler | Otuz Birinci Söz | 568

Nasıl ki güneşin şuuru ve konuşması olsa, senin elindeki ayna vâsıtası ile seninle konuşabilir, istediği gibi sende tasarruf eder.

Buradan anlaşılacağı üzere şuur karşdakini anlama ve anlamlandırabilmedir. Çünkü konuşmanın temelinde karşdakini anlama vardır. Şuur ise hem anlamayı hem anlamlandırabilmeyi kapsar.

Lemalar | Otuzuncu Lem'a | 331

Ve bundan anla ki, bu hayatın gayesini "rahatça yaşamak ve gafletli lezzetlenmek ve heveskârâne nimetlenmektir" diyenler, gayet çirkin bir cehaletle, münkirâne, belki de kâfirâne, bu pek çok kıymettar olan hayat nimetini ve şuur hediyesini ve akıl ihsanını istihfaf ve tahkir edip dehşetli bir küfran-ı nimet ederler.

Hediyenin içerisinde ne vardır. Ne anlama gelmektedir. Sana bir hediye veren kişi seni sevdiğini bildirir. Peki arkada işlenen mana nedir. Seni tanıdığını ve kendini sana hatırlatmak isteği vardır. Dahası ikinizin hislerinin donmuş halidir. Hediye birbirinize açılan kapınız ve o hediye ile birbirinizin şuurundasınız demektir. Yani ortak şuur bilinci olmaktadır.

Şualar | On Üçüncü Şuâ | 343

Aziz, siddik kardeşlerim,

Ve "gayr-ı ilmî" tabir ettikleri mahremlere karşı demişler ki: "Bazen cezbeye ve şuurun heyecanına ve ihtilâl-i ruhiyeye kapılmasından, bu eserlerle mesul olmamak lâzım geliyor" mânâsını ifham ediyorlar.

Bu paragraftan istifadem ise şuurunda sıfatlarının olduğudur. Akıl eline ne verilirse onu işler. işleyeceği meseleyi de şuur tanımıyor. Sen aklını vahye bağlarsan şuurun doğru ve yanlışı o eksenli tanımlayacak. senin doğruların ve yanlışların o şuura göre olacaktır. şuurun da hisleri var.

Sözler | Yirmi Beşinci Söz | 400

Sonra, bir delile daha işaret eder, der: "Size ağaç gibi kesif, sakîl, karanlıklı bir maddeden ateş gibi latîf, hafif, nurânî bir maddeyi çıkaran bir Zâttan, odun gibi kemiklere ateş gibi bir hayat ve nur gibi bir şuur vermeyi nasıl istib'âd ediyorsunuz?"

Şuurun yeri kemik mi acaba? Ateş gibi bir hayat nur gibi şuur ifadesi hayatın hûlasası olana şuur cihetinden bakılıyor. Hayat ve şuurun donmuş hali kemik. Ervahın mekanı da kemik olduğuna göre aslında ervahın kendisidir.

2-) Şuurun işleyişi nedir?

Sözler | Onuncu Söz | 62

Hem, hiç mümkün olur mu ki, nev-i insanı şuurca kesrete mübtelâ, istidadca ubûdiyet-i külliyeye müheyâ sûretinde yaratıp, muallim bir rehber vâsıtasıyla onları kesretten vahdete yüzlerini çevirmek istemesin?

Şuurun fitratında herşeyin manasını tanımlamak var. Kesrete olacak olan muhatabiyet bunu gerektirir.

Sözler | Lemeât | 700

Vicdan, cezbese ile Allah'ı tanır

Vicdanda mündemcidir, bir incizab ve cezbe. Bir câzibin cezbiyle dâim olur incizab.

Cezbe düşer zîşuur, ger Zülcemâl görünse, etse tecellî dâim pürşâşaa bîhicab.

Bir Vâcibü'l-Vücuda, Sahib-i Celâl ve Cemâl, şu fitrat-ı zîşuur katî şehâdetmeab.

Bir şâhidi o cezbe; hem diğeri incizab.

Vicdan'ın içeriğinde iki yapıdan incizab ve cezbe'den bahsetmektedir.

mıknatıs(cazib olacak) =====> demir (zîşuur)

(cemaal ve kemal cezb)

olayın bütünü incizab

Esmadaki Allah ın sıfatları olan cemaal ve kemali fitratı zîşuurumuz olan vicdan cezbesine katılıp meczub olur. Bu zîşuur olan fitrat hakikatın incizabına katılıp kainatın çekirdeği olduğu görür. Ama ne zaman mıknatıs demirle olan intisabında demirde de mıknatıs özelliği yükler. Demir benim mıknatıslık özelliğim bana ait derse vartaya düşer. demelidir ki evet bende mıknatıslık özelliği var fakat O 'ndan geliyor. O zaman hicablar ortadan kalkmış olur. Meratib-i şuurun değişmesi hicabların kalkması ile alakadar.

Sözler | On Dördüncü Lemanın İkinci Makamı | 13

Hem, sikke-i ehadiyete nazarları çevirmek ve kalbleri celb etmek için, o sikke-i ehadiyet üstünde gayet cazibedar bir nakış ve gayet parlak bir nur ve gayet şirin bir halâvet ve gayet sevimli bir cemâl ve gayet kuvvetli bir hakikat olan Rahmet sikkesini ve Rahîmiyet hâtemini koymuştur. Evet, o rahmetin kuvvetidir ki, zîşuurun nazarlarını celb eder, kendine çeker ve ehadiyet sikkesine îsâl eder. Ve Zât-ı Ehadiyeyi mülâhaza ettirir ve ondan, "İyyake na'büdü ve iyyake nesteıyn" 'deki hakiki hitâba mazhar eder.

Bu lem'a nın baş tarafında Vahdet yani sistemin bütünlüğü üçerisinde Ehadiyet sikkesini bulmak doğrudan doğruya Zat-ı Akdese karşı kalbe yol açmaktan bahsetmektedir. sistemin bütünlüğü ise daha önceki konulardan bilindiği üzere dimağ ile gerçekleşmektedir.

Nazarları çevirmek kalbleri celb etmek manası üzerinde duralım. Nazar daha çok dimağa bakıyor.

Dar nazarlı, kasır fikirli ve muhakemesiz akıllı, esbabperest insanın nazarını vahdaniyet-i İlahiyenin

delillerine çevirip (lemalar 394)

Dimağ neden celb oluyor. o zaman bir celbeden vardır mıknatis misali. Dimağ Sünnet-i Seniyye dairesinde çalışmalarını düzenlerse vicdanın incizabına maruz kalacaktır.

S: Bu sistemin bilmemizin bize ne karı olacak.

C: Dimağın dini olmadığı ve herkes de aynı olduğu için rahmete yani rahmet sikkesine muhatab olur. Sikke-i Ehadiyete geçmek için vicdan ve dimağ arasındaki incizab ve cezbe olması gerekir. Bu hakikatın bütüne gelmesi için şuur gerekmektedir. Akıl kendine gelenleri kıyaslar. Muhakeme muvazene Emr-i itibari ve nisbi gibi durumlar hasıl olur. Buda şuurun bir mertebesi olacaktır. çünkü şuur birbirini tanımlaması ve tanınmasıdır. Çünkü yukarıdaki cümlede zışuurun nazarını celbeder ve ehadiyete sevk eder denilmektedir. Yani ehadiyete geçen kim zışuur. O zaman zışuurun mertebesi değişmiştir. Daha başka bir ifade ile Rububiyetinden Uluhiyetine olan vucud alemlerinde yapmış olduğumuz seyrü sülükün neticesinde hasıl olacak kemalatın her mertebesi şuur ile alaklı.

S: Neden direk vicdana değilde dimağ mertebesinde geçmektedir.

C: Şu hadsiz kâinatı şenlendiren, bilmüşahede rahmettir. Ve bu karanlıklı mevcudatı ışıklandıran, bilbedahe yine rahmettir. Ve bu hadsiz ihtiyacat içinde yuvarlanan mahlukatı terbiye eden, bilbedahe yine rahmettir. Ve bir ağacın bütün heyetiyle meyvesine müteveccih olduğu gibi, bütün kâinatı insana müteveccih eden ve her tarafta ona baktıran ve muavenetine koşturan, bilbedahe rahmettir. Ve bu hadsiz fezaı ve boş ve hâlî âlemi dolduran, nurlandıran ve şenlendiren, bilmüşahede rahmettir. Ve bu fâni insanı ebede namzed eden ve ezeli ve ebedî bir zâta muhatab ve dost yapan, bilbedahe rahmettir.

Sözler (10)

Yani ilk önce rahmete muhatab olunuyor. Sonrasında ise meratibi şuurun değişmesi ile daha sonra bahsedileceği gibi iman ve hayat meratibi değişmektedir.

Bu şuurun son meratibi ise Zat-ı Ehadi mülâhaza ettirmesidir. Bu demektir ki mec'ul desin iyyake nabüdü ve iyyake neste'in demek hakkındır.

Sözler | On Sekizinci Söz | 233

ÜÇÜNCÜ NOKTA:

İnsan ise, şecere-i hilkatın zışuur meyvesidir. Meyve ise, en cemiyetli ve en uzak ve en ziyâde nazarı âmm ve şuuru küllî bir cüz'üdüdür. Nazarı âmm ve şuuru küllî zât ise, o San'atkâr-ı Zülcemâle muhatap olup görüşen ve küllî şuurunu ve âmm nazarını tamamen Sâniinin perestişliğine ve san'atının istihsanına ve nimetinin şükrüne sarf eden en yüksek, en parlak bir ferd olabilir.

insanın şuurü küllî olması aynı zaman da kesrete mübtela olması demektir. Yani herşeyin bir karşılığı insanda vardır. yani şuurunu cüziyyeten külliyete çıkarmak demek ötelere taşınmak demektir. buda ötelere sende vucud giyerek oralara kapı açmakla sende ki şuur inkişaf etmektedir.

şuursuz olma durumu

Sözler | Yirmi İkinci Söz | 303

Evet, kasd ve şuur ve irâdeyi gösteren bir perde-i hikmet, umum kâinatı kaplamış. Ve o perde-i hikmet üstünde lûtf ve tezyin ve tahsin ve ihsanı gösteren bir perde-i inâyet serilmiştir. Ve o müzeyyen perde-i inâyet üstünde kendini sevdirmek ve tanıttirmek, in'âm ve ikram etmek lem'alarını gösteren bir hulle-i rahmet, kâinatı içine lmiştir. Ve o münevver perde-i rahmet-i âmme üstüne serilen ve terahhumu ve ihsan ve ikramı ve kemâl-i şefkat ve hüsn-ü terbiyeyi ve luti-u Rubûbiyeti gösteren bir sofrâ-i erzak-ı umumiye dizilmiştir.

Bu kısımdan anladığım eşyanın hakikatı sabittir. Farklılıklar perdeden kaynaklanıyor. Şuur gözükmese hikmet perdesi aracılığı ile oluyor. Risale-i nurda ismi Hakim tecelli ettiğine göre bu hikmet perdesini barındırdığı anlamına gelir. Yani risale-i nur baştan sona şuurdur. Risale-i nur okuyan kişide ismi Hakimin mazharı olacağından şuurlu bir müslüman olacaktır. İki çeşit müslüman vardır. Şuurlu ve şuursuz. Kışide hikmetli hareketler görünüyorsa ya kendisi şuurludur veya şuurlu olan birinin yolunda ilerliyordur.

Mesnevi-i Nuriye | Hubâb | 86

İ'lem eyyühe'l-aziz! Zikreden adamın, feyz-i İlâhîyi celb eden muhtelif lâtifeleri vardır. Bir kısmı, kalb ve aklın şuuruna bağlıdır. Bir kısmı da şuursuz, yani şuurlara tâbi değildir.

مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُ

husûle gelir. Binaenaleyh, gafletle yapılan zikirler dahi feyizden hâli değildir.

Şuursuz yapılan zikirlerin ne kadar sana ait. Biz ne kadar kendimizi tanımaya çalışsakta bir veya birkaç yönümüzü Cenab-ı Hak kendisine ayıracaktır. Tanımlanamayan yönlerimiz olacaktır. Yani Rabbimizin bize bildirdiğinin yanında bildirmediği de vardır. Aynı bize bildirilenlerin de tamamına şuurumuz taalluk etmediği için kalb ve aklımızın içinde şuur haricinde bir yapılanma söz konusudur. Bununla birlikte benim bir şey'e taallukum ister olsun ister olmasın Rabbimin iliminden çıkamayacağı için onun bilmesi kafidir.

Şuura dışardan müdahale

Sözler | Yirmi Yedinci Söz | 481

İşte, o zamanda zihinler, kalpler, ruhlar, bütün kuvvetleriyle Yerler ve Gökler Rabbinin marziyatını anlamaya müteveccih olduğundan, içtimâiyât-ı beşeriyenin sohbetleri, muhâvereleri, vukuâtları, ahvâlleri ona bakıyordu. Ona göre cereyan ettiğinden, her kimin güzelce bir istidadı bulursa, onun kalbi ve fitratı, şuursuz olarak her şeyden bir ders-i mârifet alır. O zamanda cereyan eden ahvâl ve vukuât ve muhâverâtta taallüm ediyordu. Güyâ her bir şey ona bir muallim hükmüne geçip, onun fitrat ve istidadına, içtihada bir istidad ihzârını telkin ediyordu. Hattâ o derece şu fitrî ders tenvir ediyordu ki, yakın idi ki, kisbsiz içtihada kabiliyeti ola; ateşsiz nurlana. İşte, şu tarzda fitrî bir ders alan bir müstaid, içtihada çalışmaya başladığı vakit, kibrit hükmüne geçen istidadı, nurun alâ nur sırrına mazhar olur; çabuk ve az zamanda müçtehid olurdu.

Doğru yerde doğru insularla olmanın kalb ve fitrat üzerinde bıraktığı tesiri azimini sahabe üzerinde görmek mümkün. Fizksel olarak açıklayacak olursak etrafımızdaki insanların kendilerine has manyetik imzaları var ve bu manyetik imzalarının etrafındaki insanlara kaydediyorlar. Okuduğum bir makalede insanların kalblerinin manyetik alanları 1,8 metreye kadar ölçülebiliyormuş. Herkes belli bir cadde üzerinde yürüyecek olursa ki bu sünneti seniyye caddesidir hedefe ulaşma ve sonuç alma daha az zaman alacaktır. Buna bir kısım insanlar totem de diyorlar. Stadlardaki insanlar sıkça kullanır. Hep birlikte insular belli bir mana üzerine enerji akışı sağlamaktadır. Bunu sahabe mana alemleri için kullanmışlardır. Hakikat mesleği üzerine gittikleri için kabe etrafını en uygun manyetik alanı oluşturmuşlar ve ona uygun olarak tahrib olmuş kalblerini ruhlarını şuurları taalluk etmeden tedavi cihetine gitmişlerdir. Tefekkür ile nurlanan dimağlara nurlu kalblerde eklenmesi ile nurun ala nur olmuştur. Şuursuz olarak derken dimağın buna bir anlam yükleyememesi ama kalbde hissedilen bir durum.

4-) Şuurundaki meratib?

İ'lem Eyyühel-Aziz! Âfâkî malûmat, yani hariçten, uzaklardan alınan malûmat, evham ve vesveselerden hâlî olamıyor. Amma bizzât vicdanî bir şuur mahal olan enfüsî ve dâhilî malûmat ise, evham ve ihtimallerden temizdir. Binaenaleyh merkezden muhite, dâhilden harice bakmak lâzımdır.

Yine şuurun meratibi olduğu görülmektedir. Vicdanın yapılanması içerisinde bulunan bir şuurdan bahsediliyor ki. Buda dimağdaki gibi evhama mübtela değildir. Yani şeytan ve nefis vicdana müdahe edemediği için temiz oluyor. Bu yüzden enfüs yolu selametlidir. Üstadım onların boğulduğu su benim ayağımı bile ıslatmadı diyor. Halbuki su giren herkesi ıslatır. Bu demektir ki üstad hiç girmemiş daha serin ve selametli bir yol Allahın izni ile bulmuştur. Merkezden muhite bakmıştır.

Mektubat | Yirmi Sekizinci Mektup | 348

Yani, "Kurdun bahsini ettiğin zaman topuzu hazırla, vur; çünkü kurt geliyor." Demek bir hiss-i kablelvuku ile, lâtife-i Rabbâniye, icmâlen o adamın gelmesini hisseder. Fakat aklın şuur ihata etmediği için, kasten değil, ihtiyarsız olarak bahsetmeye sevk eder. Ehl-i feraset, bazen keramet gibi geldiğini beyan eder.

Her aletin kendine has bir işletim sistemi ve şuurudur. Aklın şuur ihata etmemesi vicdanın şuurunun çalışmaması anlamına gelmez.

5-) Güneş ziya münasebeti ve şuurun tanımlanması

Sözler | Yirmi Dokuzuncu Söz | 506

Birinci Esas

Vücudun kemâlî hayat iledir; belki, vücudun hakiki vücudu hayat iledir. Hayat, vücudun nurudur; şuur, hayatın ziyâsıdır...

vacib -----> vucud -----> hayat -----> şuur

Sözler | Yirmi Dokuzuncu Söz | 468

Elhâsıl: Denilebilir ki, hayat olmazsa, vücud vücud değildir, ademden farkı olmaz. Hayat, ruhun ziyâsıdır; şuur, hayatın nurudur.

vacib -----> ruh -----> hayat -----> şuur

Sözler | On Altıncı Söz | 194

Eğer faraza Güneş zîşuur olsa idi, harareti ayn-ı kudreti, ziyası ayn-ı ilmi, elvan-ı seb'ası sıfât-ı seb'ası olsa idi; o vakit o tek ve yekta bir güneş, bir anda herbir âyinede bulunur, herbirisini kendine bir arş ve bir çeşit telefon yapabilirdi. Birbirine mani olmazdı. Herbirimizle âyinemiz vasıtasıyla görüşebilirdi. Biz ondan uzak iken, o bize bizden daha yakın olurdu.

Güneş zîşuur harareti ayn-ı kudreti

olsa idi ziyası ayn-ı ilmi

elvan-ı seb'ası sıfât-ı seb'ası olsa idi

S-) Neden kainat içerisinde herşey şuur sahibi değil.

Güneşin vurduğu heryerde şuur olması gereklidir. Burada meratibi hayat konusu ile açıklama yapılabilir. Yani bizim hayatsız sandığımız herşey nasıl hayattar ise aynı zamanda şuursuz sandıklarımızda şuurdan nasibi olması gerekmektedir. Öyle olmasa idi taşlarla ağaçlarla alakalı efendimizin (a.s.m) mucizâtı olmazdı. Onu tanıyamazlardı. Bizim şuurumuzun taalluk etmemesi olmadığına delil değildir. Şuur kainat aynasında görülen esmanın tanımlanması. Esmadaki meratib ve çeşitlilik şuurdaki meratibi belirler. Ayna eğer zîşuur ise bu sıfat makamı demektir ki şuur sıfatın cem'idir. Şuuru ben daha önceden ilim menşeli sanıyordum burada sanki emr den gibi gözüküyor.

Sözler (720) Lemaat

O kudretin ziyasına Güneş mişkât olmuştur. Bu mişkâtın nuruna deniz yüzü âyine, şebnemlerin gözleri birer mir'at olmuştur.

Sözler | Otuz İkinci Söz | 610

Meselâ, güneş müşahhas bir cüz'î olduğu halde, parlak eşya vâsıtasıyla bir küllî hükmüne geçer; zemin yüzündeki bütün parlak şeylere, hattâ herbir katre suya ve cam zerreciklerine birer aksini, bir misâlî güneşi, onların kabiliyetine göre verir. Güneşin hararet ve ziyâsı ve ziyâsındaki yedi rengi ve zâtının bir nevi misâlî, herbir parlak cisimde bulunur. Faraza güneşin ilmî şuur bulunsa idi, her ayna onun bir nevi menzili ve tahtı ve iskemlesi hükmünde olup, herşeyle bizzat temas eder, her zîşuurla aynalar

vâsıtasıyla, hattâ göz bebeğiyle, birer telefon hükmünde muhâbere edebilirdi; bir şey, bir şeye mâni olmazdı, bir muhâbere, bir muhâbereye sed çekmezdi; her yerde bulunmakla beraber, hiçbir yerde bulunmazdı.

Sözler | Lemeât | 705

Ger şems hayvan olaydı, olur harareti hayatı, ziyâ onun şuuru. Şu havâssa mâliktir aynada timsâli.

Ziyanın özelliği görmek ve göstermektir. Acaba görmek ve göstermek istemesi sırrı şuur mudur

Mesnevi-i Nuriye | Habbe | 124

İ'lem eyyühe'-aziz! Cam, su, hava, âlem-i misal, ruh, akıl, hayal, zaman ve saire gibi, tecellî-i timsal akislere mahal ve mazhar olan çok şeyler vardır. Maddiyat-ı kesifenin timsalleri hem münfasıl, hem ölü hükmündedirler. Çünkü, asıllarına gayr oldukları gibi, asıllarının hâsiyetlerinden de mahrumdurlar. Nurânîlerin timsalleri ise, asıllarıyla muttasıl ve asıllarının hâsiyetlerine mâlik ve asıllarına gayr değillerdir. Binaenaleyh, Cenab-ı Hak, şemsin hararetini hayat, ziyasını şuur, ziyadaki renkleri duygu gibi yapmış olsaydı, senin elindeki aynada temessül eden şemsin timsali seninle konuşacaktı. Çünkü, o, timsalinde oldukça harareti, ziyası, renkleri olurdu. Hararetiyle hayat bulurdu. Ziyasıyla şuurlu olurdu. Renkleriyle de duygulu olurdu. Böyle olduktan sonra, seninle konuşabilirdi. Bu sırta binaendir ki, Resul-i Ekrem (a.s.m.), kendisine okunan bütün salâvat-ı şerifeye bir anda vakıf olur.

6-)Şuurla alakalı bazı tamlamalar ve istilahi manaları?

Aynı şuur:

Şualar | Birinci Şuâ | 685

Risale-i Nur, Kur'ân'ın hakikî bir tefsiri ve hakikatının bir tercümanı ve meselelerinin bürhanıdır. Kur'ân ise, sair kelâmırlar gibi kışırılı, kemikli ve şuuru hususî ve cüzî değildir. Belki Kur'ân, umum işârâtıyla ve eczasıyla ayn-ı şuurdur, kışırsızdır; fuzulî, lüzumsuz maddeleri yoktur. âlem-i gaybın tercümanıdır.

Kur'an mahluk olmadığı için şuur cüz-i değildir. Mahluk olan herşeyin şuur cüz-i dir. mahluk olmayan ise aynı şuurdur. Yani vahy-i kur'an şuur kainatın şuurudur. Yani bütün mertebelerden sıyrılan birisi lazım ki bütün mertebeleri kendisinde cem edebilsin. kendisinde cem edebilmenin bedeli cem ettiği kadarına sahip olacak. Bu ise cüz'i şuurun küllileşmesi demektir.

Cüz-i şuur Külli şuur nedir?

Mesnevi-i Nuriye | Zeylül Habbe | 139

İ'lem eyyühe'-aziz! İnsanın bir ferdi, ihata-i fikriyesiyle, aklıyla, kalbinin vüs'atiyle bir nevi külliyet

kesb eder. Ve keza, insanın bir ferdi, hilâfet hususunda âlemin eczâsıyla şuurca alâkadar olduğundan, nebatî olsun, hayvanî olsun, pek çok nevilerde tasarruf sahibi bulunduğundan, nevi gibidir. Ve bu itibarla, insanın bir ferdi, neviler sırasına geçer. Binaenaleyh, gerek hayvanatın, gerek semeratın nevelerinde vukua gelen mükerrer kıyametler, hevâm ve haşeratta vücuda gelen senevî haşir ve neşirler, insanın da herbir ferdinde câridir.

Şuurun İnbisatı ve inkişafı nisbetinde alakadarlık artacaktır. Şuur ise kainatta ki herbir cüzün sende karşılığı olmasıdır.

Mesnevi-i Nuriye | Zerre | 151

İ'lem eyyühe'-aziz! Her şeyin batını zahirinden daha ali, daha kamil, daha latif, daha güzel, daha müzeyyen olduğu gibi, hayatça daha kavi, şuurca daha tamdır. Ve zahirde görünen hayat, şuur, kemal ve saire, ancak batından zahire süzülen zayıf bir tereşşuhtur. Yoksa batın camid, meyyit olup da ilim ve hayatı dışarıya vermiş olduğuna zehaba ihtimal yoktur.

Evet, karnın (miden) evinden, cildin gömleğinden ve kuvve-i hafızan senin kitabından, nakış ve intizamca daha yüksek ve daha gariptir. Binaenaleyh, alem-i meleküt alem-i şهادetten, alem-i gayb dünya ve ahiretten daha ali ve daha yüksektir. Maalesef, nefis-i emmare, heva-i nefisle baktığı için, zahiri, hayatlı, ünsiyetli bir perde gibi meyyit ve zulmetli ve vahşetli zannettiği batın üstüne serilmiş olduğunu görüyor.

Mesnevi-i Nuriye | Zerre | 189

Çünkü, insan gerçi cahil, zulmetli birşeydir, ama öyle bir istidadı vardır ki, aleme bir enmuzeç ve bir nümune olmaya liyakatı vardır. Hem o insanda öyle bir emanet vedia bırakılmıştır ki, onunla gizli defineyi bulur, açar. Hem o insandaki kuvvetler tahdit edilmeyerek mutlak bırakılmıştır. Buna binaen, külli bir nevi şuur sahibi olur ki, Sultan-ı Ezelin azamet ve haşmetinin şaşaasını idrak ediyor.

7-)Şuurdaki ismi azam nedir?

Mesnevi-i Nuriye | Katre | 60 bd 109

Ve keza, kâinatın-küllî ve cüz'î-ihativa ettiği bütün eczasını istilâ eden bir hikmet-i âmme görünür. Ve bu hikmet-i âmme, kast, şuur, irade, ihtiyar sıfatlarını tazammun ediyor. Bu sıfatlar, bir Hakîm-i Mutlakın vücub-u vücuduna delâlet eder. Çünkü, kâinat mef'ul ve münfaildir. Mef'ul fâilsiz olamadığı gibi, mef'ulün câmid bir cüz'ü de fâil olamaz.

Lemalar | Otuzuncu Lem'a | 313

ÜÇÜNCÜ NOKTA

Sâni-i Kadîr, ism-i Hakem ve Hakîmi ile, bu âlem içinde binler muntazam âlemleri derc etmiştir. O âlemler içinde en ziyade kâinattaki hikmetlere medar ve mazhar olan insanı bir merkez, bir medar hükmünde yaratmış. Ve o kâinat dairesinin en mühim hikmetleri ve faydaları insana bakıyor. Ve insan dairesi içinde dahi, rızkı bir merkez hükmüne getirmiş; âlem-i insanîde ekser hikmetler, maslahatlar, o

rızka bakar ve onunla tezahür eder. Ve insanda, şuur ve rızıkta zevk vasıtasıyla, ism-i Hakîmin cilvesi parlak bir surette görünüyor. Ve şuur-u insanî vasıtasıyla keşfolunan yüzer fenlerden herbir fen, Hakem isminin, bir nevide bir cilvesini tarif ediyor.

Şuur İsm-i Hakemi ve diğer esmayı bize tanımlıyor ise esmaları tefrik edebiliyor ise esma dışında bir yapılanmasının olması lazım. Bu ise esmanın kaynağı olan sıfat-ı subutinin cem'i olması ile mümkündür.

Sözler | Otuz Üçüncü Söz | 664

Hem, bir cehl-i mutlak içinde muhîr bir şuurun tezâhürâtı görünüyor: zerrelere yıldızlara kadar herşeyin, harekâtında nizâmât-ı âleme ve mesâlih-i hayata ve metâlib-i hikmete muvâfık bir tarzda hareket etmeleri ve şuurkârâne vaziyetleri gibi.

İşte, bu acz içindeki kudret ve zaaf içindeki kuvvet ve fakr içindeki servet ve gınâ ve cümûd ve cehil içindeki hayat ve şuur, bilbedâhe ve bizzarure, bir Kadîr-i Mutlak ve Kavî-i Mutlak ve Ganî-i Mutlak ve Alîm-i Mutlak ve Hayy-ı Kayyûm bir Zâtın vücûb-u vücuduna ve vahdetine karşı her taraftan pencereler açar; heyet-i mecmûası ile, büyük bir mikyasta, bir cadde-i nurâniyeyi gösterir.

Burada şuurun Alim esmasının bir sıfatı olduğunu anlamaktayız. Cehlin karşılığı olarak kainatta caridir.

Diğer

Lemalar | On İkinci Lem'a | 65

Üçüncüsü: Madem Hakîm-i Mutlak israf etmiyor, abes şeyleri yaratmıyor. Ve madem mahlûkatın vücutları zîşuur içindir ve zîşuurla kemâlini bulur ve zîşuurla şenlenir ve zîşuurla abesiyetten kurtulur. Ve madem bilmüşahede o Hakîm-i Mutlak, o Kadîr-i Zülcelâl, hava unsurunu, su âlemini, toprak tabakasını hadsiz zîhayatlarla şenlendiriyor. Ve madem hava ve su hayvânâtın cevelânına mâni olmadığı gibi, toprak, taş gibi kesif maddeler elektrik ve röntgen gibi maddelerin seyrine mâni olmuyorlar...

Elbette en kesif ve en sert tabaka, onlara nisbeten, balığa nisbeten deniz ve kuşa nisbeten hava gibidir. Hattâ zeminin merkezindeki müthiş ateş dahi o zîşuur mahlûklara nisbeti, bizlere nisbeten güneşin harareti gibi olmak iktiza eder. O zîşuur ruhanîler nurdan oldukları için, nâr onlara nur gibi olur.

Şualar | On Beşinci Şuâ | 607

bu fani dünyada şuur ve akıl ile o Halığın bütün maksatlarına karşı mukabele eden *yine aklın bir alet şuurun onun bir programı olduğuna delil*

Barla Lâhikası | Yirmi Yedinci Mektubun Zeyli ve İkinci Kısmı | 40

Yirmi yedinci mektub'un zeyli ve ikinci kısmı

(Hulûsi-i Sâni ve büyük bir âlim olan Sabri Efendinin fıkralarıdır.)

Meb'us-u Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz Hazretlerinin insanları hayrette bırakan ve cüz'î şuûru olana iman-ı kâmil bahşeden, fevkalhad ve hârikulâde mânen bin envâ-ı mu'cizât-ı Ahmediyeyi ihtiva eden ve pek âli ve azîm kıymeti müsbet ve müsellemler bulunan On Dokuzuncu Mektubun dördüncü cüz'ünü, nazar ve teveccüh-ü fâzılânelerinde min-gayr-ı haddin vekilleri bulunduğum mûmâileyh Hulûsi Beyefendiye irsal kılınmak üzere istinsaha başlamıştım.

Barla Lâhikası | Yirmi Yedinci Mektubun Üçüncü Kısmı ve Üçüncü Zeylinin Nihayetid | 141
Elcevap: Sa'd-ı Teftazanî'nin -İnsanın ruhu mahlûk değildir.- demesi; - De ki: Ruh, Rabbinin emrindedir." İsrâ Sûresi: 17:85.- sırrıyla-beka-yı ruh bahsinde beyan edildiği gibi-ruhun mahiyeti, zîhayat bir kanun-u emir, zîşuûr bir âyine-i ism-i Hayy, zîcevher bir cilve-i hayat-ı sermedî olduğundan mec'uldür. Bu cihetle, mahlûktur denilemez. Fakat Sa'd, Makasid ve Şerhu'l-Makâsîd'da, bütün muhakikîn-i İslâmın icmâına ve âyât ve ehâdisin nusûsuna muvafık olarak, "O kanun-u emir, vücud-ı hâricî giydirilmiş, sair mahlûkat gibi mahlûk ve hâdistir" demiştir. Sa'd'ın ezeliyet-i ruha kail olmadığına bütün âsârı şahittir.

Kastamonu Lâhikası | Hakiki Bütün Elem Dalâlette Bütün Lezzet İmandadır | 170

Ey yoldaş! Şimdi şu alem-i misaliden çıkarız, hayali vehimden ineriz, akıl meydanında dururuz, mizana çekeriz, ederiz yolları berendaz.

Evvelki elim yolumuz, mağdub ve dallin yolu. O yol verir vicdana, ta en derin yerine, hem bir hiss-i elimi, hem bir şedid elemi. Şuur onu gösterir; şuura zıt olmuşuz.

Kastamonu Lâhikası | Hakiki Bütün Elem Dalâlette Bütün Lezzet İmandadır | 170

Bir saadet-i acile vicdanda mündericdir, bir firdevs-i manevi kalbinde mündemiştir; düşünmekse deşmektir, şuur ise şiar-ı raz.

Mesnevi-i Nuriye | Nokta | 208

Dördüncü bürhan: Âlem-i gayb ve şehadetin nokta-i iltisakı ve berzahı ve iki alemde birbirine gelen seygaratın mültekası, vicdan denilen fıtrat-ı zîşuurdur. Evet, fıtrat ve vicdan akla bir penceredir; tevhidin şuasını neşrederler.

Dördüncüsü: Akıl ta'til-i eşgal etse de, nazarını ihmal etse, vicdan Sâni'i unutamaz. Kendi nefsinin inkâr etse de; onu görür, onu düşünür, ona müteveccihdir.

İşaratül-İcaz | Münafıklar Bahsi | 178

Bu cümlelerin, makabliyle veçh-i irtibatı: Vakta ki onlar, şuur hissini istihdam ederek muhakeme-i akliye ile amel etmediler; anlaşıldı ki, ruhlarında bir maraz vardır. Ve laakal onun zararlı bir maraz olduğunu bilmeleri lazımdır ki, o marazdan sadır olan hükümlere itimat etmesinler. Çünkü o maraz, hakikatleri tağyir etmekle acıyı tatlı, çirkinini güzel göstermek şanıındandır.

Şualar | Dördüncü Şuâ | 72

İkinci vecih: Hayatımdaki cüzî ilim ve irade ve sem' ve basar gibi mânâlarıyla Hâlıkımın küllî ve ihâtalı sıfatlarına ve şuûnâtına aynadarlıktır.

Evet, ben kendi hayatımda ve şuurlu fiillerimde bilmek, işitmek, görmek, söylemek, istemek gibi çok mânâlarıyla bildim ki, bu kâinatın şahsımdan büyüklüğü derecesinde daha büyük bir mikyasta Hâlıkımın muhit ilmini, iradesini, sem' ve basar ve kudret ve hayat gibi evsafını ve muhabbet ve gazap ve şefkat gibi şuûnâtını anladım; İmân ederek tasdik ettim ve itiraf ederek bir mârifet yolunu daha buldum.